

Sygn. akt III AUa 814/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka (spr.) SSO del. Beata Górską
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2015 r. w Szczecinie

sprawy S. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przyznanie emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 11 września 2014 r. sygn. akt VI U 91/14

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wlkp. VI Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania.

SSA Barbara Białecka SSA Anna Polak SSO del. Beata Górską

Sygn. akt III AUa 814/14

UZASADNIENIE

Ubezpieczony S. T. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - Oddziału w G. z dnia 31.12.2013 r. odmawiającej przyznania prawa do emerytury twierdząc, że w dniu złożenia wniosku w ZUS legitymował się wymaganym okresem co najmniej 25 lat ubezpieczenia, w tym 15 latami pracy w szczególnych warunkach oraz osiągnął wiek 60 lat.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że ubezpieczony udowodnił okres ubezpieczenia wynoszący łącznie 28 lat 9 miesięcy i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz że udokumentował 11 lat, 9 miesięcy i 27 dni okresów pracy w szczególnych warunkach. W spornej decyzji Zakład nie

uwzględnił ubezpieczonemu jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu pracy od 18.10.1994 r. do 31.08.1996 r. w Przedsiębiorstwie (...) w G. ze względu na braki formalne w świadectwie pracy z 30.08.1996 r.

Wyrokiem z dnia 11 września 2014 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Sąd ten ustalił, że ubezpieczony S. T. urodzony (...) był zatrudniony od 1.09.1969 r. do 29.10.1972 r. w (...) Zakładach (...) w G. na stanowisku tokarza. W dniu 26.03.1973 r. zawarł umowę o pracę ze Spółdzielnią (...) w S. i został zatrudniony w charakterze kierowcy ciągnika. Do dnia rozwiązania umowy o pracę tj. do 30.04.1977 r. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na tym stanowisku.

W okresie 23.04.1973 r. - 7.10.1976 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

W okresie od 2.05.1977 r. do 11.06.1977 r. był zatrudniony w (...) w G. na stanowisku rzemieślnika stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W Przedsiębiorstwie (...) w K. ubezpieczony był zatrudniony od 15.06.1977 r. do 30.09.1977 r. na stanowisku kierowcy ciągnika. W okresie od 1.10.1977 r. do 9.03.1980 r. ubezpieczony był ponownie zatrudniony w Spółdzielni (...) w S. na stanowisku kierowcy ciągnika.

W dniu 1.01.1983 r. ubezpieczony podjął pracę w Spółdzielni (...) w S. i pracował tam stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy ciągnika do 31.05.1983 r.

W dniu 1.06.1983 r. został zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w G. jako operator spycharki i pozostawał do 31.05.1989 r. w zatrudnieniu w pełnym wymiarze czasu pracy.

Od 1.06.1989 r. do 31.03.1991 r. ubezpieczony pracował w Przedsiębiorstwie (...) w G. w charakterze kierowcy samochodu dostawczego. W dniu 2.04.1991 r. ubezpieczony zawarł 2 umowy o pracę: pierwszą - z firmą (...) w G. na stanowisku kierowcy w pełnym wymiarze czasu pracy, drugą z Przedsiębiorstwem (...) w G. na stanowisku kopacza na czas określony do 30.06.1991 r. w wymiarze 1/2 etatu. W (...) pracował do 30.06.1991 r. Angażem z dnia 22.11.1993 r. pracodawca powierzył ubezpieczonemu stanowisko kierowcy samochodu (...). W dniu 18.10.1994 r. ubezpieczony zawarł z Przedsiębiorstwem (...) w G. umowę o pracę na stanowisku robotnika budowlanego w dziale technicznym lub w miejscu budowy – w pełnym wymiarze czasu pracy. Angażem z dnia 1.12.1994 r. pracodawca powierzył ubezpieczonemu stanowisko kierowcy – melioranta.

W dniu 13.01.1995 r. ubezpieczony zawarł z pracodawcą umowę o skierowanie na szkolenie operatorów sprzętu budowlanego, które dawało uprawnienia do kierowania takim sprzętem. Umowa zobowiązywała ubezpieczonego do przepracowania w P.K.W. i M. przez okres 2 lat. W dniu 4.02.1995 r. ubezpieczony zdał egzamin państwowy i uzyskał uprawnienia trzeciej klasy do obsługi koparki jednozaczyniowej o pojemności do 0,8 m³, koparko – spycharki (...). Angażem z dnia 20.07.1995r. pracodawca powierzył ubezpieczonemu obowiązki operatora sprzętu ciężkiego. W dniu 31.05.1996 r. pracodawca wypowiedział ubezpieczonemu umowę o pracę ze skutkiem na dzień 31.08.1996 r. W okresie zatrudnienia w (...) ubezpieczony faktycznie wykonywał wszystkie czynności zlecone przez kierownika E. K., dowoził materiały budowlane i ludzi na place budów samochodem dostawczym (...), przewoził materiały budowlane i muł rzecznym samochodem ciężarowym (...), wykonywał prace konserwacyjne urządzeń wodnych i melioracyjnych – kiedy zaszła taka potrzeba.

W okresie od 5.05.1997 r. do 30.11.1997 r. ubezpieczony zatrudnił się w Zakładzie Usług (...) E. K. w G. w pełnym wymiarze czasu pracy w charakterze pracownika fizycznego, natomiast w okresie od 5.04.1998 r. do 30.09.2001 r. w tym samym zakładzie pracy na stanowisku konserwatora urządzeń rolnych.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał S. T. na dzień 31.12.1998 r. 28 lat, 9 miesięcy i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz staż pracy w szczególnych warunkach w rozmiarze 11 lat, 9 miesięcy i 28 dni.

Na podstawie tak poczynionych ustaleń faktycznych, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, że odwołanie okazało się nieuzasadnione. Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd I instancji wskazał art. 184

ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. Ust z 2013 r. poz.1440 ze zmianami), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym

charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa

do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla

mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Art. 32 ust. 1 stanowi: ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Przepis art. 27 . brzmi z kolei - ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

1. osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co

najmniej 65 lat dla mężczyzn;

2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet

i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.

Ustęp 2 art. 32 określa, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

W myśl § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. Ust. z 1983 r. nr 8 poz. 43 z późn. zmianami) - pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla

mężczyzn,

2) (skreślony),

3) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w

szczególnych warunkach.

§ 2 ust. 1. rozporządzenia ustala, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Po zacytowaniu powyższych przepisów Sąd I instancji wywiódł, że ubezpieczony winien był przepracować co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd zauważył, że o tym jakiego rodzaju pracę wykonywał ubezpieczony decyduje nie tylko treść świadectwa pracy, ale całość zebranego materiału dowodowego. Ubezpieczony S. T. początkowo, zarówno w postępowaniu przed ZUS jak i przed Sądem, twierdził, że w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w G. od 18.10.1994 r. do 31.08.1996 r. świadczył pracę w warunkach szczególnych jako konserwator urządzeń melioracyjnych oraz operator spycharko – ładowarki stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Podniósł również, że organ niezasadnie nie uznał za taki okres czasu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 23.04.1973 r. do 7.10.1976 r.

W trakcie postępowania ubezpieczony rozszerzył swoje roszczenie i żądał uznania, iż praca w rzeczonym zakładzie również od 1.07.1991 r. do 17.10.1994 r. była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu w szczególnych warunkach. Dla wykazania prawdziwości swego twierdzenia powołał dowody z dokumentów – świadectw pracy i z zeznań świadków. Twierdzenie ubezpieczonego o zasadności uznania okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w G. od 1.07.1991 r. do 31.08.1996 r. za okres świadczenia pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze pracy w świetle zeznań wskazanych przez ubezpieczonego świadków oraz uzyskanej przez Sąd I instancji z urzędu dokumentacji szczątkowej w postaci akt osobowych ubezpieczonego jest, w ocenie tegoż Sądu, nie do przyjęcia.

Słuchany w sprawie w charakterze świadka K. C., który pracował razem z ubezpieczonym w tej samej brygadzie kategorycznie stwierdził, że ubezpieczony w okresie wspólnego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w G. przez cały czas wykonywał wszystkie czynności, których wykonanie polecił jego bezpośredni przełożony kierownik E. K., w tym także przewożenie pracowników z miejsca zamieszkania na tereny budów, a także przewożenie materiałów budowlanych z budowy na budowę lub z bazy na budowę samochodem dostawczym. Świadek ten wyraźnie stwierdził, że nie były to sporadyczne przypadki lecz zawsze kiedy zachodziła taka potrzeba. Słuchany na tę okoliczność świadek E. K. na pytanie Sądu, czy ubezpieczony w okresie od 1991 r. do 1996 r. przewoził także w ciągu dnia pracy materiały budowlane i ludzi najpierw przez dłuższy czas udzielał odpowiedzi wymijających, aby w końcu niechętnie przyznać, iż tak było. Na pytanie Sądu czy świadek wydawał takie polecenia ubezpieczonemu, E. K. w ogóle nie chciał udzielić odpowiedzi i dopiero po przypomnieniu o odpowiedzialności za fałszywe zeznania przyznał, że tak (e-protokół z rozprawy w dniu 4.09.2014 r. 00:49:20). Fakt przewożenia pracowników samochodem dostawczym przez ubezpieczonego potwierdził także świadek M. C., który pracował razem z ubezpieczonym w latach 1993-1994. Zeznania tego świadka potwierdzają zatem też, że świadek K. C. nie pomylił się i nie miał na myśli zdarzeń z lat 1989 – 1991, kiedy to ubezpieczony „oficjalnie” wykonywał pracę kierowcy samochodu dostawczego. Fakt wykonywania przez ubezpieczonego w konkretnych okresach nie tylko pracy kierowcy samochodu ciężarowego (...) o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony lub pracy konserwatora urządzeń melioracyjnych tłumaczy nazewnictwo stanowisk pracy zajmowanych przez ubezpieczonego używane przez pracodawcę zarówno w umowach o pracę jak i w świadectwie pracy. Wątpliwości Sądu Okręgowego budzi również okoliczność, czy ubezpieczony we wcześniejszych okresach pracował w innych zakładach pracy jako operator spycharki skoro dopiero w dniu 4.02.1995 r. uzyskał najniższej kategorii uprawnienia do obsługi ciężkich maszyn drogowych i budowlanych (III klasy). W przekonaniu Sądu Okręgowego pewnym za to jest, że ubezpieczony nie mógł pracować od 1.12.1994 r. do 31.08.1996 r. jako operator sprzętu budowlanego skoro uprawnienia uzyskał w lutym 1995 r., a na stanowisko operatora został przeniesiony angażem z 1.07.1995 r. Sąd I instancji nie dał wiary zeznaniom świadków J. J. i T. G. odnośnie rodzaju czynności wykonywanych przez ubezpieczonego w ramach stosunku pracy bowiem świadkowie ci nie pracowali razem z ubezpieczonym. W ocenie Sądu okoliczności te powodują, iż nie ma podstaw do przyjęcia, iż ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1.07.1991 r. do 31.08.1996 r. pracował w szczególnych warunkach. Zdaniem Sądu Okręgowego, niezasadne jest także żądanie ubezpieczonego zaliczenia do okresu pracy w szczególnych warunkach czasu odbywania zasadniczej służby wojskowej ponieważ Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 16.10.2013 r. w sprawie II UZP 6/13 stwierdził, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym. Sąd Okręgowy w pełni podzielił ten pogląd, a zatem skoro ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę

wojskową od 23.04.1973 r. do 7.10.1976 r. żądanie zaliczenia okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do stażu uprawniającego do nabycia wcześniejszej emerytury jest bezpodstawne.

Sąd Okręgowy nie badał już, czy okres zatrudnienia ubezpieczonego w firmie (...) w G. jest okresem wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach bowiem okresy te wynoszące łącznie 1 rok, 4 miesiące i 20 dni nie dają razem z uznanym przez organ okresem wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach 11 lat, 9 miesięcy i 27 dni - stażu w rozmiarze 15 lat.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony, który zarzucił Sądowi sprzeczność ustaleń z zebraniem w sprawie materiałem i w związku z tym wniósł o zmianę ww. wyroku w całości i przyznanie mu emerytury, bądź o przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu swego stanowiska podniósł, że w jego ocenie jako okresy pracy w warunkach szczególnych uznać trzeba wszystkie okresy pracy w Przedsiębiorstwie (...) w G., a w szczególności:

a) pracę w charakterze konserwatora urządzeń melioracyjnych w okresie od 01.07.1991 r do 21 .11. 1993 r,

b) pracę operatora sprzętu budowlanego od 01.12.1994 r do 31.08.1996 ,

c) pracę kierowcy melioranta od 22.11.1993 r do 17.10.1994 r - tu w swej ocenie Sąd pominął fakt, że faktycznie ubezpieczony pracował jako kierowca samochodu ciężarowego (...) - a Ż. jedynie sporadycznie dowoził pracowników na budowę gdy wymagały tego warunki pracy,

d) wykonywanie wszystkich prac fizycznych w charakterze robotnika budowlanego robót melioracyjnych.

Apelujący nie kwestionował zawartych w uzasadnieniu wyroku ustaleń Sądu pierwszej instancji w części dotyczącej ustalenia okresów wykonywanej pracy. Kwestionował natomiast stwierdzenie Sądu, iż nie udokumentował w sposób przekonujący okresów wykonywanej pracy w warunkach szczególnych. W ocenie skarżącego zarówno przedstawione Sądowi dokumenty jak i zeznający przed Sądem świadkowie - w sposób należyty potwierdzają ten fakt.

Organ rentowy nie wniósł odpowiedzi na apelację.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego okazała się zasadna i doprowadziła do uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wielkopolskim do ponownego rozpoznania, jednak z zasadniczo innych przyczyn, niż podniesione w treści apelacji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji nie wyjaśnił wszystkich istotnych okoliczności dotyczących przedmiotowej sprawy, a przeprowadzone postępowanie dowodowe nie uzasadnia przyjęcia, że niniejsza sprawa została należycie wyjaśniona do stanowczego rozstrzygnięcia. Sąd I instancji nie wyjaśnił istoty sprawy. W szczególności zaś orzekł w oparciu o Uchwałę Sądu Najwyższego błędnie ją interpretując. W rezultacie, poczyniona przez Sąd I instancji ocena zebranego materiału dowodowego okazała się dowolna, a nie swobodna i tym samym naruszyła granice zakreślone w art. 233 § 1 k. p. c.

Wskazać należy, że kwestią sporną w niniejszej sprawie okazało się ustalenie, czy istnieje możliwość zaliczenia ubezpieczonemu do pracy w warunkach szczególnych wnioskowanych przez niego okresów pracy w Przedsiębiorstwie (...) w G. od 1.07.1991 r. do 17.10.1994 r., a także od 18.10.1994 r. do 31.08.1996 r. Ubezpieczony żądał także, by organ za taki okres uznał odbywanie przez niego służby wojskowej od 23.04.1975 r. do 7.10.1976 r. Ubezpieczony wykazał bowiem jedynie 11 lat 9 miesięcy i 27 dni, zamiast wymaganych 15 lat.

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny ocenił zasadność niezaliczenia przez Sąd I instancji do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu od 23.04.1975 r. do 7.10.1976 r. odbywania służby wojskowej. Słusznie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy, że kwestia zaliczenia okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia

w szczególnych warunkach była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. Jednakże uchwała, w której potwierdzenia swoich rozważań upatruje Sąd I instancji, nie przesądza na niekorzyść ubezpieczonego. Przeciwnie, w sprawie o sygn. II UZP 6/13 w odpowiedzi na pytanie prawne odnoszące się do przytoczonego zagadnienia, skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego w dniu 16 października 2013 r. podjął uchwałę, zgodnie z którą czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym. Sąd Okręgowy wywiódł z powyższej uchwały wnioszek, że skoro ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową od 23.04.1973 roku do 7.10.1976 roku to żądanie zaliczenia okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do stażu uprawniającego do nabycia wcześniejszej emerytury jest bezpodstawne. Zaznaczyć trzeba, że Sąd I instancji błędnie w stanie faktycznym, jak i w treści uzasadnienia wskazuje na rok 1973 jako datę rozpoczęcia przez ubezpieczonego służby wojskowej. Prawidłowy okres jej odbywania to od 23.04.1975 roku do 7.10.1976 roku (akta ZUS, t. II k. 3 – wyciąg z książeczki wojskowej). Poddana rozważeniu uchwała SN rzeczywiście odnosi się do okresu przypadającego do końca 1974 r., taki zakres czasowy jest bowiem konsekwencją rozpatrywanego stanu faktycznego. Z tego powodu na uwagę jednak zasługuje także i dalsze orzecznictwo Sądu Najwyższego, które wskazuje, że zmiana ustawy z 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP nie miała wpływu na postrzeganie omawianego zagadnienia. Przykładowo w wyroku z dnia 11 lutego 2014 r. (sygn. II UK 293/13, LEX nr 1441189) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w powoływanej uchwale nie powiedziano, iż po 31 grudnia 1974 r. zasadnicza służba wojskowa nie podlega wliczeniu do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Z uchwały nie wynika, że ma to być data graniczna w zaliczaniu zasadniczej służby wojskowej do pracy w szczególnych warunkach. Poprzestano w niej na analizie, że w odniesieniu do stanu faktycznego w sprawie, w której zadano pytanie prawne, czyli do okresu służby wojskowej w latach 1971-73, regulacja prawna nakazywała wliczenie jej do pracy w szczególnych warunkach. Sąd Najwyższy wskazał, iż z powołanej uchwały wynika, że w spornej kwestii decydują zasadniczo przepisy regulujące powszechny obowiązek obrony i to w nich należy poszukiwać odpowiedzi, co do zaliczenia służby wojskowej do okresu pracy w szczególnych warunkach. W okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej przez S. T., tj. w okresie od 23 kwietnia 1975 r. do 7 października 1976 r. obowiązywała ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP. Zgodnie z ówczesnym brzemieniem art. 108 ust. 1, czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Ponadto Sąd Najwyższy wskazał, że zmiana wprowadzona ustawą z 26 czerwca 1974 r. przepisy wprowadzające Kodeks pracy – (Dz. U. Nr 24, poz. 142 z późn. zm.) nie była na tyle radykalna, aby zmienić obowiązujące poprzednio zasady zaliczania służby wojskowej do okresu pracy w warunkach szczególnych. Takie stanowisko kontynuowane było w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 8 kwietnia 2014 r. (II UK 424/13, LEX nr 1466629) Sąd ten wywiódł, że jeżeli zostały spełnione przez pracownika warunki powrotu do poprzedniego zatrudnienia, zostaje zachowana tzw. ciągłość pracy, a okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do tej służby.

Bezsporne w sprawie niniejszej jest, że wnioskodawca spełnił warunki powrotu do poprzedniego zatrudnienia, określone w art. 106 ust. 1 w zw. z art. 108 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP. W myśl art. 106 ust. 1 tej ustawy, zakład pracy, który zatrudnił pracownika w dniu powołania do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej, jest obowiązany zatrudnić go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszerogowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia. Niezachowanie tego terminu powoduje wygaśnięcie stosunku pracy, chyba że niezachowanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika. Jak wynika z materiału dowodowego (akta osobowe ubezpieczonego, k. 34, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 20.08.2007r.), S. T. zgłosił się do dotychczasowego pracodawcy w 30 - dniowym terminie od daty zakończenia służby oraz podjął pracę w terminie wskazanym przez zakład pracy.

Jak wynika z karty przebiegu zatrudnienia (k.7 plik IV akt emerytalnych) ubezpieczony przed służbą wojskową jak i po jej odbyciu zatrudniony był w Spółdzielni (...) w S. jako kierowca ciągnikowy i oba te okresy zostały przez organ rentowy zaliczone do pracy w szczególnych warunkach.

Kierując się powyższym Sąd Apelacyjny uznał, iż wnioskodawca spełnia przesłanki niezbędne do zaliczenia okresu odbywania służby wojskowej od dnia 23 kwietnia 1975 r. do 7 października 1976 r. do okresu pracy w szczególnych warunkach.

Zaliczenie ubezpieczonemu okresu służby wojskowej do okresu pracy w szczególnych warunkach spowoduje, że łącznie z okresem już uznanym przez organ rentowy, ubezpieczony będzie legitymował się 13 latami, 3 miesiącami i 11 dniami pracy w szczególnych warunkach.

W świetle takich okoliczności, niezasadne było zatem odstąpienie przez Sąd I instancji od badania, czy okres zatrudnienia ubezpieczonego w firmie (...) w G. (1 rok, 4 miesiące i 20 dni) jest okresem pracy w szczególnych warunkach.

Podkreślić należy zatem, że Sąd Okręgowy nie rozstrzygnął o wszystkich kwestiach, mających zasadnicze znaczenie w sprawie, nie sposób zatem było uznać, że Sąd ten rozpoznał jej istotę. Tymczasem zgodnie z treścią przepisu art. 386 § 4 k. p. c. Sąd drugiej instancji, poza wypadkami określonymi w § 2 i 3 tego przepisu, może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Rzeczą Sądu I instancji, ponownie rozpoznającego niniejszą sprawę, będzie ocena okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładzie Usług (...) w G., pod kątem ustalenia czy i w jakim okresie ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Należy również ponownie ocenić okres zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w G. od 1.07.1991 r. do 17.10.1994 r., a także od 18.10.1994 r. do 31.08.1996 r., w szczególności od 1 lipca 1995r. kiedy pracodawca powierzył ubezpieczonemu obowiązki operatora sprzętu budowlanego.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 4 k. p. c., orzekł jak w sentencji.

SSA Barbara Białecka SSA Anna Polak SSO del. Beata Górska